

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2022–2025 – ehdotus

Mkh 22.11.2021 § 153 (Jatkokokous 24.11.2021 § 153)

291/05.01.00/2020

Mkh 19.10.2020 § 148

Mkh 16.11.2020 § 171

MKV 14.12.2020 § 25

Mkh 17.05.2021 § 72

MKV 07.06.2021 § 9

Mkh 11.10.2021 § 128

Asian esittely

Maakuntahallitus päätti aloittaa maakuntaohjelmatyön vuosille 2022–2025 kokouksessaan 19.10.2020 (§ 148). Ohjelma hakee uutta ajattelua aluekehittämiseen ja tavoittelee siirtymistä kohti kokonaisvaltaisempaa strategista ajattelumallia.

Maakuntaohjelman valmisteluprosessi on ollut avoin ja osallistava, jossa kaikki maakunnan alueet ja kunnat, valtionhallinto sekä muut keskeiset toimijat ja sidosryhmät ovat olleet mukana. Ohjelman sisältöjä ja valintoja on valmisteltu ilmiöpohjaisella lähestymistavalla. Tällä on tavoiteltu joustavuutta sekä ennakoivaa ja nopeaa reagointikykyä maakunnassa tapahtuviin muutoksiin.

Maakuntaohjelman sisältö sekä kärkiteemat on koottu ja laadittu vuoden 2021 aikana muiden muassa taustakeskustelujen kautta eri sidosryhmien kanssa, maakuntaliiton taustatyön ja toimintaympäristön muutostarkastelun avulla sekä yhteisesti strategiatyöpajasarjoissa. Lisäksi valmistelua on tehty lukuisissa muissa tilaisuuksissa ja työryhmissä. Valmistelusta on keskusteltu monissa jäsenkuntien, poliitikkojen, aluekehittäjien, elinkeino-organisaatioiden ja oppilaitosten edustajien sekä nuorisovaltuuston kokouksissa. Lisäksi nykyisestä ohjelmasta laadittiin ulkoinen arviointi, minkä perusteella ohjelman muutostarve otettiin huomioon. Maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus ovat ottaneet kantaa maakuntaohjelman linjauksiin työn eri vaiheissa.

Maakuntaohjelma on laadittu siten, että on varmistettu sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavin osin aluehallintoviraston strategisten ohjausasiakirjojen painopisteisiin ja sisältöön.

Osana ohjelman valmistelua on arvioitu sen toteuttamisen vaikutukset SOVA-lain (200/2005) mukaisesti ja laadittu ympäristöselostus. Lain mukaan maakuntaohjelmasta vastaavan viranomaisen on varattava yleisölle mahdollisuus tutustua ohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteensä. Asiakirjat pidettiin nähtävillä 13.10.–11.11.2021 välisenä aikana. Samalla asiakirjat olivat laajalla lausuntokierroksella.

Lausuntoja saatiin 29 kappaletta ja nähtävillä olon perusteella palautetta 2 kappaletta.

Maakuntaohjelmaehdotus on viimeistelty saatu palaute huomioiden. Kahdelle taholle on myönnetty pyydettyä jatkoaikaa lausunnon jättämiselle. Palaute esitellään kokouksessa.

Asialistan liitteenä ovat Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaehdotus, ympäristöselostus, saadut lausunnot ja mielipiteet sekä taulukko, johon on dokumentoitu saatu palaute ja vastineet palautteeseen.

(Valmistelijat: vs. suunnittelujohtaja Ilpo Tapaninen, puh. 050 301 7546 ja erityisasiantuntija Ari Näpänkangas, puh. 050 433 3950)

Maakuntajohtajan esitys

Maakuntahallitus päättää lähettää maakuntaohjelmaehdotuksen maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn.

Päätöskäsittely

Kokouksessa käydyssä keskustelussa tuli esille useita muutostarpeita maakuntaohjelmaluonnokseen. Maakuntahallituksen puheenjohtaja esitti, että kokouksessa esiin nostetuista muutostarpeista käydään vielä jatkokeskustelua erikseen nimettävässä työryhmässä, johon jokainen puolue voi nimetä oman edustajansa. Sihteerinä työryhmässä toimii vs. suunnittelujohtaja Ilpo Tapaninen. Työryhmä kokoontuu tiistaina 23.11. klo 8.00 alkaen ja pyrkii tekemään yksimielisen esityksen maakuntahallituksen käsiteltäväksi.

Puheenjohtaja totesi tämän asian kohdalla klo 13.15, että kokous keskeytetään ja asian käsittelyä jatketaan maakuntahallituksen jatkokokouksessa 24.11. klo 8.15 alkaen. Kokous järjestetään teams-kokouksena.

Kokousta jatkettiin 24.11.2021 klo 8.21. Kokouksen aluksi todettiin läsnäolijat. Puheenjohtaja totesi, että aikaisemmin valitut pöytäkirjan tarkastajat toimivat edelleen pöytäkirjan tarkastajana.

Maakuntahallitus hyväksyi yksimielisesti, että jatkokokouksen materiaalin liitteenä olleet, maakuntaohjelmaan lisäaikaa pyytäneiden kuntien lausunnot, otetaan huomioon virkatyönä tehtävässä lausuntokoosteessa ja maakuntaohjelmaluonnoksessa. Todettiin, että lausunnon olleeseen maakuntaohjelmaluonnokseen tuli määräjän jälkeen yksi lausunto (Kuusamo), jota ei voida huomioida lausuntokoosteessa eikä maakuntaohjelmaluonnoksessa tässä vaiheessa.

Maakuntahallitus teki liitteenä olevaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaan 2022 - 2025 seuraavat muutokset poliittisen työryhmän yksimielisen neuvottelutuloksen pohjalta (Esa Aallon esille nostamat asiat):

Sivulla 8 alareunassa oleva lause muutetaan muotoon ” Pyhäjoelle sijoittuvan Fennovoiman ydinvoimalahankkeen suurimmat työvoimatarpeet sijoittuisivat nykyisellä tavoiteaikataululla tarkastelujakson puolivälin tienoille, ja tarkastelujakson lopussa ydinvoimalan työllisyysvaikutukset olisivat jo huomattavasti pienemmät.”

Sivulla 15 toinen kappale muutetaan muotoon ” Maakunnan ainutlaatuista luonnon- ja kulttuuriperintöä vaalitaan edistämällä potentiaalisimpia maailmanperintöselvityksiä, joita ovat mm. Oulujoen vesistö, Perämeren aapasuot sekä Oulanka-Paanajärvi kansallispuistot”. Lisäksi työryhmä totesi, että jos vesivoimalat halutaan mainita erikseen, tulee sen olla kulttuurin alla.

Sivulla 15 viimeisestä kappaleesta ennen sisältökärkiä olevat lauseet muutetaan muotoon ” Meri, järvet, joet ja pienvedet ovat monille lajeille tärkeitä elinympäristöjä. On olennaista ylläpitää ja

parantaa uhanalaisten lajien kuten vaelluskalojen ja jokihelmisimpukan elinympäristöjä sekä toteuttaa vaelluskalojen luontaisen lisääntymisen mahdollistamiseksi mm. seuraavia toimenpiteitä: luonnonmukaiset kalatiet, alasvaellusreitit, tierumpukorjaukset ja vaellusesteiden purku.”

Sivulla 15 alareunaa Sisältökärjet lausetta muutetaan kuulumaan ” Vaelluskalojen luontaisia lisääntymismahdollisuuksia edistetään monin eri keinoin.

Sivulla 26 oleva lause muutetaan ” Pohjois-Pohjanmaan identiteetillä, ilmapiirillä, luonnolla ja kulttuurilla on merkitystä maakunnan vetovoimalle ja asukkaiden viihtyvyydelle.”

Sivulla 29 oleva lause muutetaan kuulumaan ”Onnistuneessa kotoutumisprosessissa henkilö kiinnittyy asuinpaikkaansa, ympäröivään luontoon ja työhönsä”

Sivulla 31 keskellä olevaa lausetta muutetaan seuraavasti ” Päästötön vedyn tuotanto vaatii paljon CO2-vapaata sähköenergiaa.

Sivulla 52 olevaan mittariin 4 otsikko muutetaan seuraavasti ” Kunnostetut ja hoidetut luontokohteet sekä luonnon monimuotoisuus. Toinen kappale ensimmäinen lause korjataan muotoon ” Eri viranomaiset ja tutkimuslaitokset raportoivat vuosittain ministeriölle toteutuneista toimista...” ja tavoitetaso muutetaan muotoon ” Viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa sovitaan yhteiset maakuntaohjelmassa seurattavat mittarit”

Maakuntahallitus teki edelleen liitteenä olevaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaan 2022 - 2025 seuraavat muutokset työryhmän yksimielisen neuvottelutuloksen pohjalta (perussuomalaisten ryhmän esille nostamat asiat):

Sivulla 9 olevan taulukon otsikko täsmennetään muotoon ” Ennakoitu työpaikkakehitys Pohjois-Pohjanmaalla 2020- ja 2030-luvuilla”.

Sivulla 23 Sisältökärjet teksti ” Yritysten monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden lisääminen” muutetaan muotoon ” Yritysten kansainvälistymiskehityksen tukeminen.”

Sivulla 27 olevan kolmannen kappaleen viimeiseen lauseeseen lisätään ” ja kotimaisten kielten opetus”-sanat, jolloin kaksi viimeistä lausetta kuuluvat ” Oppiminen ja osallistuminen moninaisissa kulttuurisissa konteksteissa tuottaa kotikansainvälistymisen kokemuksia, joilla on myönteinen vaikutus myös kansainvälisten ja kotimaisten opiskelijoiden integroitumiselle yhteisöön. Laadukkaat perehdytyskäytännöt ja kotimaisten kielten opetus takaavat yhteisön uusille kansainvälisille jäsenille sujuvan alun elämälle Pohjois-Pohjanmaalla.”

Käydyssä keskustelussa:

Esa Aalto esitti Kaarina Kailon, Lauri Nikulan, Jari Nahkasen ja Mirka Väyrysen kannattamana, että sivulle 15 ensimmäisen täyden kappaleen toinen lause muutetaan muotoon ” Luonnon, eränkäyntiperinteen sekä muun kulttuuriperinnön rikkaus ja strategisesti suunnitellut ulkoilun olosuhteet laadukkaine palveluineen luovat uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia, kannustavat lähimatkailuun ja tukevat siten maakunnan elinvoimaisuutta ja ilmastovastuullista elämäntapaa”. Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Mirka Väyrynen esitti muutosta sivulle 7 ”Maakuntamme monimuotoisuus on sen rikkaus.” Esitys: muutetaan muotoon: ”Maakuntamme monipuolisuus on sen rikkaus” tai ”Maakuntamme

moniulotteisuus on sen rikkaus” tai ”Maakuntamme moni-ilmeisyys on sen rikkaus.” Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Esa Aalto esitti sivulta 8. poistettavaksi kappale väestötavoitteesta. Tämä esitys raukesi kannattamattomana.

Esa Aalto esitti Kaarina Kailon kannattamana, että sivulle 15 ennen sisältökärkiä lisätään kappale: ”Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontokohteiden vetovoimaisuuden kasvattaminen edellyttävät aktiivisia toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi. Valmistaudumme kansallisella ja EU:n tasolla päätettyjen biodiversiteettistrategioiden toteuttamisiin ja luonnonsuojelualueverkoston laajentamiseen. Pohjois-Pohjanmaalla on myös suuri potentiaali heikentyneiden luonnonelinympäristöjen ennallistamisessa. Tavoittelemme maakunnan luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämistä ja kääntämistä monimuotoisuuden palautumiseksi vuoteen 2030 mennessä.” ja samalla sivulla sisältökärkien tavoite ”Luonnon monimuotoisuutta ja kohteiden laatua tulee lisätä etenkin lähellä ihmisiä ja tehdä lähiluonnon tuottamat hyvinvointihyödyt saavutettavaksi kaikissa väestöryhmissä. Tämä edellyttää toimijat aktivoivaa maakunnan laajuista lähiluonnon kehittämis- ja laatuohjelmaa ja verkostoa sen taakse.” muutetaan kuulumaan: ”Luonnon monimuotoisuutta ja kohteiden laatua tulee lisätä sekä yleisesti että lähellä ihmisiä ja tehdä lähiluonnon tuottamat hyvinvointihyödyt saavutettavaksi kaikissa väestöryhmissä. Tämä edellyttää luonnonsuojelualueverkoston vahvistamista ja toimijat aktivoivaa maakunnan laajuista lähiluonnon kehittämis- ja laatuohjelmaa ja verkostoa sen taakse.”

Koska maakuntajohtajan esitykseen oli tehty kannatettu muutosesitys, puheenjohtaja totesi, että asiassa on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti, että äänestys tehdään nimenhuutoäänestyksenä ja maakuntajohtajan tekemän pohjaesityksen kannalla olevat äänestävät ”Jaa” ja Esa Aallon esittämän ja Kaarina Kailon kannattaman esityksen kannalla olevat äänestävät ”Ei”. Äänestyksessä ”Jaa” äänestivät Jussi Ylitalo, Mikko Korkeakoski, Marjut Lehtonen, Hanna Markkanen, Jari Nahkanen, Eija-Riitta Niinikoski, Lauri Nikula, Tuula Rauma, Rami Rauhala ja Mirka Väyrynen. ”Ei” äänestivät Esa Aalto ja Kaarina Kailo. Äänestyksessä ”Jaa” ääniä annettiin 10 ja ”Ei” ääniä 2, joten puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan tekemä pohjaesitys jää voimaan.

Esa Aalto esitti, että sivulta 33 Poistetaan Valtatie 4:ää koskeva kappale. Tämä esitys raukesi kannattamattomana.

Esa Aalto esitti Kaarina Kailon kannattamana, että sivulta 33 poistetaan kolme ensimmäistä lentoliikennettä käsittelevää kappaletta otsikon ”Liikenteen palveluiden kehittäminen” alta. Ja sivulta 34 poistetaan sisältökärjistä: ”Lentoliikenne. Liikematkustamisen ja matkailun lisääminen ja tarpeet, matkailun käynnistyminen keskeistä” Koska maakuntajohtajan esitykseen oli tehty kannatettu muutosesitys, puheenjohtaja totesi, että asiassa on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti, että äänestys tehdään nimenhuutoäänestyksenä ja maakuntajohtajan tekemän pohjaesityksen kannalla olevat äänestävät ”Jaa” ja Esa Aallon esittämän ja Kaarina Kailon kannattaman esityksen kannalla olevat äänestävät ”Ei”. Äänestyksessä ”Jaa” äänestivät Jussi Ylitalo, Mikko Korkeakoski, Marjut Lehtonen, Hanna Markkanen, Jari Nahkanen, Eija-Riitta Niinikoski, Lauri Nikula, Tuula Rauma, Rami Rauhala ja Mirka Väyrynen. ”Ei” äänestivät Esa Aalto ja Kaarina Kailo. ”Jaa” ääniä annettiin 10 ja ”Ei” ääniä 2, puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan tekemä pohjaesitys jää voimaan.

Esa Aalto esitti, että sivulla 39. Kärkihankkeet teksti ”Haapaveden biojalostamohanke” muutetaan muotoon ”Kestävien biopolttoaineiden edistäminen”. Esitys raukesi kannattamattomana.

Mirka Väyrynen esitti tehtäväksi seuraavat muutokset, jotka kaikki raukesivat kannattamattomana. Väyrynen esitti:

Sivulle 10: ”Monimuotoisuus, monipaikkaisuus ja muutosjoustavuus lisääntyvät.” Esitys: muutetaan muotoon: ”Monipaikkaisuus ja muutosjoustavuus lisääntyvät.”

Sivulle 10 : ” Maakunnan toimijoilla on kyky tuottaa yhteistyössä uusia vastauksia ja reagoititapoja jatkuvasti muuttuvaan ja monimuotoiseen ympäristöön.” Esitys: muutetaan muotoon ”Maakunnan toimijoilla on kyky tuottaa yhteistyössä uusia vastauksia ja reagoititapoja jatkuvasti muuttuvaan ympäristöön”

Sivulle 11-12: ”Perherakenteet ja perheiden arki ovat monimuotoistuneet merkittävästi, mikä vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden kokemuksiin hyvästä elämästä, arjen sujuvuudesta ja tuen tarpeista. Keskeistä on tunnistaa perheiden moninaisuus rikkautena ja vahvistaa kokemusta yhdenvertaisuudesta. Taustasta, olosuhteista ja elämäntilanteesta riippumatta jokaisen lapsen, nuoren ja heidän huoltajiensa osallisuus ja kuulluksi tuleminen toteutuvat sekä yksilötason kohtaamisissa että toimintaympäristön kehittämistyössä.” Esitys: Muutetaan muotoon: ”Perheiden arki on muuttunut merkittävästi, mikä vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden kokemuksiin hyvästä elämästä, arjen sujuvuudesta ja tuen tarpeista. Keskeistä on tunnistaa erilaiset elämäntilanteet ja vahvistaa kokemusta yhdenvertaisuudesta. Taustasta, olosuhteista ja elämäntilanteesta riippumatta jokaisen lapsen, nuoren ja heidän huoltajiensa osallisuus ja kuulluksi tuleminen toteutuvat sekä yksilötason kohtaamisissa että toimintaympäristön kehittämistyössä.”

Sivulle 13: ”Luomme ja kehitämme monimuotoista ja rikasta kulttuuria” Esitys: Muutetaan muotoon: ” Luomme ja kehitämme monipuolista kulttuuria”

Sivulle 16: kohtaan ”Varmistamme yhdenvertaisen ja turvallisen Pohjois-Pohjanmaan” neljäs lause muutetaan muotoon: ”Eriyistä huomiota tulee kiinnittää työelämän tasa-arvoon, koulutuksen saatavuuteen sekä väestökehitykseen. Hallittu maahanmuuttopolitiikka vähentää turvattomuutta ja vahvistaa luottamusta ja länsimaisia arvoja. Tavoite on turvata kuntalaisten yhdenvertaisuus sekä kestävä hyvinvointi kaikille väestö- ja ikäryhmille Pohjois-Pohjanmaalla.”

Sivulla 25: Sisältökärjet kohta digitaalisten palveluiden saatavuus monella eri kielellä esitetään poistettavaksi.

Sivulle 26: viimeisen kappaleen neljäs ja viides lause muutetaan ”Maakunnan kilpailukyky turvataan siten että osaajia riittää elinkeinoelämän tarpeisiin. Osaavaa työperäistä maahanmuuttoa edistetään.”

Sivulle 28: ”Työperäinen maahanmuutto nähdään ratkaisuksi sekä väestön vähenemisen kierteeseen että työvoimapulaan. Maahanmuutto tarjoaa alueille ja kunnille mahdollisuuden vahvistaa elinvoimaansa. Alueen kuntien tulisi koordinoita ja yhdistää voimansa suunnitelmallisessa maahanmuutto- ja kotouttamistyössä.” Esitys: Muutetaan muotoon: ”Kokonaistalousvaikutuksiltaan positiivinen, korkean osaamisen työperäinen maahanmuutto voi olla ratkaisu työvoimapulaan. Se tarjoaa alueille ja kunnille mahdollisuuden vahvistaa elinvoimaansa.” Lisäksi esitetään poistettavaksi lause: Alueen kuntien tulisi koordinoita ja yhdistää voimansa suunnitelmallisessa maahanmuutto- ja kotouttamistyössä.

Sivulle 32 Sisältökärjet: Vihreän siirtymän vahva tukeminen. Esitys: poistetaan.

Sivulta 34 esitetään poistettavaksi: ”Työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton lisääminen

- Työperäisen maahanmuuton kehittämisohjelma Pohjois-Pohjanmaalle.
- Mukanaolo kansallisessa Talent Boost-työssä sekä TalentHub –toiminta.”

Sivulta 39 esitetään poistettavaksi: Sisältökärjistä kohta ”Älykäs elintarviketuotanto”.

Sivulla 48 kohdassa: ”Kansainvälisesti houkutteleva ja menestyvä Pohjois-Pohjanmaa mittari 1, tavoitetaso Nettomaahanmuuton tasainen kasvu” Esitys: tämä poistetaan

Sivuilla 48 - 49: ”Kansainvälisesti houkutteleva ja menestyvä Pohjois-Pohjanmaa mittari 3,

Tavoitetaso: Ulkomaisen työvoiman määrän voimakas kasvu”, esitetään poistettavaksi.

Sivulle 51 ”Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa, mittari 1, Tuulivoimakapasiteetti

Tavoitetaso: Kestävä kasvu” Muutosesitys: Määrän pitäminen nykyisellä tasolla.

Päätös

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntaohjelmaehdotuksen yllä päätetyin muutoksin lähetettäväksi maakuntavaltuustolle hyväksymiskäsittelyyn.

Esa Aalto ilmoitti jättävänsä päätökseen eriävän mielipiteen perusteluineen. Mirka Väyrynen jätti eriävän mielipiteen perusteluineen päätökseen siltä osin, mikä koski hänen tekemäänsä esitystä sivulle 39. Kaarina Kailo jätti eriävän mielipiteen päätökseen siltä osin, mikä koski Esa Aallon tekemän ja Kaarina Kailon kannattamaa muutosesitystä.